

**SMJERNICE
ZA RESTRUKTURIRANJE DUGA
PODUZETNIKA
IZVANSUDSKIM SPORAZUMOM**

1. *Uvod*
2. *Restrukturiranje duga izvansudskim sporazumom*
3. *Načela izvansudskog restrukturiranja duga*
 - 3.1. Restrukturiranje duga je kompromis
 - 3.1.1. Dobra vjera (načelo savjesnosti i poštenja)
 - 3.2. Jedinstven pristup, koordinacija i zastupanje interesa vjerovnika
 - 3.2.1. Suzdržavanje vjerovnika od poduzimanja radnji radi namirenja tražbine
 - 3.2.2. Suzdržavanje dužnika od poduzimanja radnji kojima se otežava mogućnost namirenja tražbina
 - 3.3. Moratorij
 - 3.3.1. Suzdržavanje vjerovnika od prisilnog ostvarenja tražbine
 - 3.3.2. Suzdržavanje dužnika od negativnog utjecaja na plaćanje duga drugim vjerovnicima
 - 3.4. Transparentnost i dostupnost informacija
 - 3.5. Povjerljivost informacija
 - 3.6. Pravo na prvenstveno namirenje novih sredstava
 - 3.7. Plan restrukturiranja duga
 - 3.8. Podrška vjerovnika poslovnom oporavku
4. *Zaključak*

1. Uvod

Ovim Smjernicama za restrukturiranje duga poduzetnika izvansudskim sporazumom (u daljnjem tekstu: Smjernice) Vlada Republike Hrvatske pruža okvir poduzetnicima (trgovačkim društvima, trgovcima pojedincima, obrtnicima i osobama koje se bave slobodnim zanimanjima i s obrtom izjednačenim djelatnostima) za pravovremenu reakciju radi izbjegavanja eventualnih financijskih problema u budućem poslovanju.

Smatra se da je poduzetnik u financijskim poteškoćama ako nije sposoban vlastitim sredstvima ili sredstvima koja može pribaviti od trećih osoba spriječiti gubitke koji bi, bez vanjske intervencije, gotovo sigurno kratkoročno ili srednjoročno ugrozili njegovo poslovanje.

Posebno se smatra da je poduzetnik u poteškoćama ako se pokaže da nije sposoban privući tržišno financiranje ili kapital kako bi riješio svoje probleme s likvidnošću.

Financijske poteškoće u poslovanju su neplanirani i neželjeni proces koji je u stanju ugroziti ili u potpunosti onemogućiti razvoj poduzetnika. Neki od zajedničkih simptoma koji se javljaju kod velikog broja poduzetnika su: smanjena ili ugrožena likvidnost, poslovni gubitak ili relativno niska profitabilnost, dugotrajni pad profitabilnosti, smanjivanje veličine prodaje i tržišnog udjela, slaba produktivnost, tehnološka inferiornost te značajan broj predstečajnih i stečajnih postupaka nad poduzetnikovim dužnicima. Nerijetka je pojava da poduzetnik dođe u financijske poteškoće isključivo zbog velikog broja svojih dužnika nad kojima je otvoren predstečajni ili stečajni postupak.

Financijske poteškoće se u pravilu stvaraju tijekom duljeg vremenskog razdoblja te su izrazito zamjetne kad je gotovo prekasno. Poduzetnik se obično fokusira na svakodnevne operativne poslove te se često dogodi da upravo uslijed pada prometa ili gospodarske krize rastuće financijske poteškoće izađu na vidjelo. U takvim slučajevima, pronalaženje uzroka može biti dugotrajan i težak proces, te često zahtijeva i pomoć izvana. Zanimarivanje financijskih poteškoća, posebice uz stav da će se "situacija sama od sebe poboljšati", najčešće dovodi do poremećaja u poslovanju. S druge strane, ako treba donositi teške odluke, poduzetnik ih često odgađa.

Prioritetni zadatak svakog poduzetnika je pravovremeno prihvatiti činjenicu da je u financijskim poteškoćama i bez odgode poduzeti mjere za njihovo otklanjanje.

Prije nego što se pred sudom pokrene predstečajni ili stečajni postupak, vjerovnici i poduzetnik za kojeg je izgledno da će doći u financijske poteškoće (u daljnjem tekstu: dužnik) imaju mogućnost sklopiti sporazum kojim će postići dogovor o izvansudskom restrukturiranju duga, što podrazumijeva promjenu sastava, uvjeta ili strukture imovine i obveza dužnika, ili kombinaciju tih elemenata, u cilju omogućavanja nastavka poslovanja dužnika, djelomično ili u cijelosti.

U Republici Hrvatskoj do sada nije postojao interes za rješavanje problema izvansudskim restrukturiranjem duga nenormativnim rješenjem, ako u njih nije bila uključena i Republika Hrvatska kao jedna od zainteresiranih strana obveznog odnosa. Prepoznajući važnost izvansudskoga restrukturiranja duga Vlada Republike Hrvatske je radi promicanja rasta, vanjske konkurentnosti i ponovne uspostave ravnoteže u gospodarstvu kao jednog od

ciljeva Nacionalnog programa reformi 2015. odredila izradu ovih Smjernica.

Cilj ovih Smjernica je na ekonomičan i svrhovit način pružiti poduzetnicima i vjerovnicima informacije o načelima i pravilima koja se odnose na restrukturiranje duga izvansudskim sporazumom i time ih potaknuti na suradnju kako bi osigurali ostvarenje svojih interesa i povećali ukupnu vrijednost za vjerovnike, dužnike, radnike i gospodarstvo u cjelini. Načela i pravila temelje se na primjerima najbolje međunarodne prakse.

2. Restrukturiranje duga izvansudskim sporazumom

Izvansudsko restrukturiranje duga kao pravno načelo postoji otkad postoje poduzetnici u financijskim poteškoćama, a dugogodišnja financijska kriza dodatno je naglasila njegovu važnost. Osim toga, izvansudsko restrukturiranje duga sve je važnije zbog strogih pravila o pokretanju stečajnih postupaka, kao i kaznene i građanske odgovornosti osoba koje vode poslove. Stoga se ovim Smjernicama nastoji olakšati i ubrzati izrada kvalitetnih planova za restrukturiranje duga prije pokretanja predstečajnog ili stečajnog postupka.

Glavni ciljevi izvansudskog restrukturiranja duga su da se sklapanjem sporazuma o restrukturiranju duga dužniku u financijskim poteškoćama omogući nastavak poslovanja bez provedbe sudskog - predstečajnog ili stečajnog postupka, a svim njegovim vjerovnicima namirenje tražbina u što većem iznosu.

Tijekom izvansudskog restrukturiranja duga dužnik treba zadržati kontrolu nad redovnim poslovanjem, a u pravilu i nad svojom imovinom.

Rezultat izvansudskog restrukturiranja duga obično je provedba plana restrukturiranja duga koji su dogovorili dužnik i vjerovnici, a koji omogućuje dužniku da nastavi redovno poslovanje. Ako se ne postigne sporazum o restrukturiranju duga, najizglednije je da će se nad dužnikom pokrenuti predstečajni ili stečajni postupak.

Izvansudskim postupkom dug se može restrukturirati na dva načina:

1. pregovorima između dužnika i svakog pojedinog vjerovnika kojima je cilj postići sporazum oko izmjena načina plaćanja duga i/ili

umanjenja duga (npr. otpust dijela glavnice, kamata i slično)

2. pregovorima između dužnika i glavnih vjerovnika ili svih vjerovnika kojima je cilj postići sporazum oko izmjena načina plaćanja duga i/ili umanjenja duga.

Temeljne razlike između izvansudskog restrukturiranja duga i sudskog – predstečajnog ili stečajnog postupka su:

1. izvansudsko restrukturiranje duga ne utječe na vjerovnikova prava niti dužniku nameće obveze na koje ne želi pristati
2. osnova izvansudskog restrukturiranja duga je sporazum koji ne ugrožava niti negativno utječe na prava dužnika ili vjerovnika
3. postupci i mjere izvansudskog restrukturiranja duga dogovoreni između dužnika i vjerovnika su dobrovoljni.

Restrukturiranje duga obično uključuje sve vjerovnike dužnika ili određen broj najvećih i najvažnijih vjerovnika (među kojima je gotovo uvijek dužnikova banka).

Izvansudsko restrukturiranje duga ima mnoge prednosti kao na primjer: prilagodljivost rješenja specifičnim potrebama poslovanja poduzetnika, lakoća pregovaranja, dobrovoljnost, povjerljivost, ostvarenje zajedničkog interesa, ne dolazi do promjene u upravljačkim pravima i pravima vjerovnika, rješavanje međusobnih odnosa sudionika odvija se izvan suda, zadržava se poslovni odnos i u budućnosti, potrebno je mnogo manje vremena te su troškovi znatno niži.

Izvansudsko restrukturiranje duga sastoji se, u pravilu, od sljedećih stadija:

1. poziv na pregovore

2. sklapanje početnog sporazuma o priznanju duga i moratoriju
3. izrada plana restrukturiranja duga
4. sklapanje sporazuma o restrukturiranju duga.

Načela koja se primjenjuju u izvansudskom restrukturiranju duga su:

1. restrukturiranje duga je kompromis
2. jedinstven pristup, koordinacija i zastupanje interesa vjerovnika
3. moratorij
4. transparentnost i dostupnost informacija
5. povjerljivost informacija
6. pravo na prvenstveno namirenje novih sredstava
7. plan restrukturiranja duga
8. podrška vjerovnika poslovnom oporavku.

3. Načela izvansudskog restrukturiranja duga

3.1. Restrukturiranje duga je kompromis

Izvansudsko restrukturiranje duga dužnik predlaže onda kada je njegov financijski problem rješiv, kada postoji velika vjerojatnost da će, uz suradnju vjerovnika, moći ispuniti obveze i nastaviti poslovati bez potrebe otvaranja predstečajnog ili stečajnog postupka.

Dužnik se treba obratiti vjerovnicima na vrijeme, tijekom poslovanja, čim uoči da se rast njegova poslovanja usporava, a ne kada više ne može ispunjavati svoje obveze. Restrukturiranje mogu predložiti i vjerovnici.

Restrukturiranje duga je kompromis na koji pristaju vjerovnici iz razloga što im se na taj način ukazuje mogućnost namirenja potpunog ili većeg dijela tražbina, dok je takvo restrukturiranje i dužniku prihvatljivo jer mu pruža mogućnost ispunjenja obveza i nastavak poslovanja.

Pregovori između dužnika i vjerovnika moraju biti vođeni u dobroj vjeri kako bi se osiguralo postizanje rješenja koje će biti prihvatljivo svim sudionicima.

S obzirom na to da postupak restrukturiranja nije obavezan, svi sudionici moraju biti spremni na uzajamna popuštanja te ih suglasno postići.

Vjerovnici pristaju na to da će dužniku dati određeni rok u kojem će dužnik predložiti rješenje za otklanjanje financijskih poteškoća, da za vrijeme trajanja toga roka neće poduzimati radnje radi namirenja svojih tražbina te pristaju na plan restrukturiranja duga kojim oslobađaju dužnika od dijela

obveze, odgađaju namirenje svoje tražbine, postojeću tražbinu zamjenjuju novom i slično. Ovisno o volji vjerovnika to se može odnositi na glavnice ili njezin dio, zatezne kamate i troškove.

Dužnik pristaje upoznati vjerovnika s poslovanjem, imovinom, obvezama, poslovnim transakcijama, obvezuje se ne poduzimati radnje kojima bi umanjio imovinu ili na bilo koji način umanjio mogućnost ispunjenja obveza prema vjerovnicima. Dužniku se predlaže priznati dug koji bi bio dio plana restrukturiranja duga kako bi se prekinula zastara tražbina te omogućilo vjerovnicima suzdržavanje od podnošenja tužbe ili druge radnje poduzete protiv dužnika pred sudom ili drugim nadležnim tijelima radi utvrđivanja, osiguranja ili ostvarenja tražbine.

3.1.1. Dobra vjera (načelo savjesnosti i poštenja)

Temelj pregovora između dužnika i vjerovnika je postupanje u dobroj vjeri. Samo će takvim postupanjem uspostaviti odnos povjerenja, lojalnosti i postupanja bez skrivenih namjera. Načelo postupanja u dobroj vjeri ne odnosi se samo na postupanje između dužnika i vjerovnika, već i između vjerovnika.

Da bi restrukturiranje duga uspjelo, svi sudionici moraju postupati u dobroj vjeri i bez skrivenih namjera. Ako tijekom pregovora bilo koji od sudionika posumnja da ostali sudionici ne postupaju u dobroj vjeri, vjerojatno do dogovora neće doći.

Postupanje protivno dobroj vjeri može dovesti do raznih posljedica, ovisno o stadiju u kojem se odnos između dužnika i vjerovnika nalazi. Postupanje suprotno dobroj vjeri može, na primjer,

za vrijeme pregovora dovesti do predugovorne odgovornosti, potom do odštetne odgovornosti, poboynosti ili ništetnosti sporazuma, poboynosti ili ništetnosti pojedinih odredbi sporazuma, promjene činjeničnog stanja, odnosno pretpostavke da je određeni uvjet iz sporazuma ispunjen, odnosno nije ispunjen.

3.2. Jedinstven pristup, koordinacija i zastupanje interesa vjerovnika

Da bi se postigao dogovor, potrebno je međusobno uvažavanje interesa svih sudionika koji se žele ostvariti. Ako je broj vjerovnika veći, oni mogu dogovoriti jedinstven pristup prema dužniku.

Kako bi se to ostvarilo i osigurala učinkovita komunikacija između vjerovnika oni mogu odrediti jednu osobu ili skupinu osoba koja će voditi pregovore s dužnikom. Osnivanje takve skupine ovisi o puno čimbenika kao što su na primjer veličina dužnika, broj vjerovnika koji su uključeni u pregovore te njihovi interesi. Vjerovnici samostalno odlučuju o načinu izbora osobe i sastavu skupine.

Za vrijeme pregovora, osoba ili skupina koja predstavlja vjerovnike treba se pobrinuti da svi vjerovnici dobiju od dužnika sve potrebne informacije. Na taj će način vjerovnici biti učinkovito zastupljeni i njihovi će interesi biti zaštićeni. Osobe koje vode pregovore mogu biti osobe ovlaštene za zastupanje vjerovnika po zakonu, radnici vjerovnika, ali može biti i nepristrana osoba koju vjerovnici izaberu.

Ako za vrijeme pregovora dođe do nesuglasica između nekih od sudionika, a sudionici ipak žele postići sporazum, mogu pokušati postići dogovor uz

asistenciju stručne i nepristrane osobe (npr. odvjetnik, revizor, financijski savjetnik, porezni savjetnik).

3.2.1. Suzdržavanje vjerovnika od poduzimanja radnji radi namirenja tražbine

Za vrijeme trajanja pregovora, vjerovnici se dobrovoljno obvezuju suzdržati od poduzimanja radnji radi namirenja tražbine koje je predmet restrukturiranja. Ta se suradnja ne odnosi samo na odnos vjerovnika i dužnika, već i na međusobni odnos vjerovnika. Uzimajući u obzir činjenicu da je postupak dobrovoljan i neformalan, potrebno je na početku postupka sklopiti početni sporazum u kojem će dužnik priznati dug i time prekinuti tijek zastare za tražbine vjerovnika obuhvaćene sporazumom, dok će se vjerovnici obvezati da neće poduzimati radnje radi namirenja svojih tražbina. Trajanje razdoblja suzdržavanja sporazumno određuju dužnik i vjerovnici ovisno o procijenjenom vremenu koje je potrebno za postizanje dogovora.

Osnovna pretpostavka ovog postupka je da se temelji na suglasnosti volja svih sudionika sporazuma. Ako te suglasnosti nema, sklapanje sporazuma će izostati.

Radnje od čijeg će se poduzimanja vjerovnici suzdržavati obično će se odnositi na podnošenje zahtjeva za namirenje tražbine (na primjer prijedlog za ovrhu sudu ili javnom bilježniku ili zahtjev za izravnom naplatom Financijskoj agenciji), aktiviranje postojećih sredstava osiguranja plaćanja (na primjer zadužnica ili mjenica), zahtijevanje novih sredstava osiguranja plaćanja, pokretanje predstečajnog ili stečajnog postupka nad dužnikom, odnosno imovinom dužnika.

3.2.2. Suzdržavanje dužnika od poduzimanja radnji kojima se otežava mogućnost namirenja tražbina

Dužnik se obvezuje za vrijeme razdoblja suzdržavanja vjerovnika postupati na način koji ne umanjuje mogućnost namirenja tražbine vjerovnika te koji ne daje pravo na prvenstveno namirenje tražbine nekom od vjerovnika.

Za vrijeme razdoblja suzdržavanja poželjno je da dužnik svojim vjerovnicima osigura dostupnost svim informacijama u vezi svog poslovanja, imovine i obveza. U tom slučaju vjerovnici su dužni čuvati navedene informacije kao povjerljive.

3.3. Moratorij

Kada se dužnik nađe u financijskim poteškoćama, potrebno je da svi vjerovnici pokažu spremnost za restrukturiranje duga dužnika. Potreba za restrukturiranjem duga nastaje kada poslovanje dužnika nadilazi povremena pogoršanja i ugrožava njegov opstanak. Ako dužnik ili jedan od vjerovnika utvrdi nastanak takve situacije, dogovara se sastanak sa svim vjerovnicima tijekom kojeg dužnik iznosi podatke o svojoj tekućoj financijskoj situaciji. Vjerovnici odlučuju o mogućnosti restrukturiranja i odobravanju moratorija. Moratorij je ograničeno vrijeme dovoljno za prikupljanje i analizu informacija o dužniku te za pripremu i procjenu plana restrukturiranja duga. Predlaže se da odobravanje moratorija bude u pisanom obliku što je posebno važno u slučajevima restrukturiranja koji uključuju više vjerovnika, a u kojima uvjeti moratorija zahtijevaju drugačiji tretman pojedinih vjerovnika. Također, ako vjerovnik nije prethodno pokrenuo

postupak prisilnog ostvarenja tražbine, a raspolaže ovršnom ispravom, predlaže se da odobravanje moratorija bude po zakonu ovjerovljena isprava. Ako je u tijeku postupak prisilnog ostvarenja vjerovnikove tražbine, na temelju takvog sporazuma, sud će odgoditi postupak (ovrhu) na temelju suglasnosti stranaka.

U slučaju odobravanja moratorija, vjerovnici odlučuju o:

1. datumu početka moratorija od kojeg tražbine vjerovnika ostaju nepromjenjive
2. trajanju moratorija (koji ne bi trebao biti duži od 3 mjeseca)
3. redoslijedu aktivnosti:
 - prikupljanje i dostava podataka o poslovanju dužnika potrebnih za ocjenu njegove financijske situacije svim vjerovnicima
 - izrada i dostava/prezentacija vjerovnicima plana restrukturiranja duga
 - eventualno imenovanje vanjskih savjetnika u procesu restrukturiranja (ako dužnik i vjerovnici ocjene korisnim).

3.3.1. Suzdržavanje vjerovnika od prisilnog ostvarenja tražbine

Tijekom moratorija vjerovnici se suzdržavaju od prisilnog ostvarenja tražbine i ne provode nikakve aktivnosti koje bi mogle negativno utjecati na tražbine drugih vjerovnika.

Vjerovnici se tijekom moratorija obvezuju suzdržati od:

- zahtijevanja ispunjenja dospjelih obveza
- pokretanja stečajnoga postupka protiv dužnika

- pokušaja poboljšanja svog položaja u odnosu na ostale vjerovnike stjecanjem ili zahtijevanjem novih sredstava osiguranja ili zahtijevanjem posebnih povlastica
- onemogućavanja dužnika da realizira prethodno dogovorene izvore financiranja, robe ili usluge.

3.3.2. Suzdržavanje dužnika od negativnog utjecaja na plaćanje duga drugim vjerovnicima

Dužnik se obvezuje vjerovnicima da tijekom moratorija niti jedan od njih neće doći u položaj nepovoljniji od onog u kojem je bio na početku moratorija te da neće poduzimati radnje koje bi mogle negativno utjecati na otplatu duga nekom od vjerovnika.

Dužnik se tijekom moratorija obvezuje suzdržati od:

- svih aktivnosti koje nisu u skladu s redovnim poslovanjem, posebno od prodaje imovine
- preuzimanja novih financijskih obveza u širem smislu, osim kad je riječ o ulaganjima nužnima za odvijanje redovnog poslovanja
- izdavanja novih vrijednosnih papira (zadužnica, mjenica, obveznica, dionica) bez suglasnosti vjerovnika.

3.4. Transparentnost i dostupnost informacija

Dužnik mora svim vjerovnicima, osobito osobama koje predstavljaju vjerovnike osigurati pristup svim informacijama u vezi svog poslovanja, imovine i obveza.

Ovo načelo zajedno počiva na pretpostavci da se postupak zasniva na sporazumu sudionika. Ako je dužniku odobren moratorij na temelju sporazuma s vjerovnicima, a dužnik nije transparentan u odnosu prema vjerovnicima, svaki vjerovnik ovlašten je raskinuti taj sporazum i nastaviti s aktivnostima namirenja svoje tražbine.

Tijekom cijelog postupka dužniku će biti nametnuti strogi zahtjevi koji se odnose na transparentnost, bez obzira na to jesu li u pitanju pregovori između njega i svakog pojedinog vjerovnika ili pregovori s glavnim ili svim vjerovnicima. Od dužnika se očekuje da omogući neograničen i slobodan pristup podacima koji su vjerovnicima potrebni da bi bili u mogućnosti izvršiti procjenu dužnikove ponude.

Ako dužnik zbog bilo kojeg razloga ne može ili ne želi vjerovnicima omogućiti neograničen i slobodan pristup potrebnim podacima, mora biti svjestan posljedica takvog postupanja i uzeti u obzir da će vjerovnici štiteći svoje interese koristiti sve zakonom propisane mogućnosti.

3.5. Povjerljivost informacija

Od dužnika i svih vjerovnika očekuje se da tijekom cijelog postupka s dobivenim i raspoloživim informacijama postupa u dobroj vjeri.

Sve potrebne informacije o dužnikovom poslovanju, imovini i obvezama, kao i prijedlozi za rješavanje problema, moraju biti dostupni svim vjerovnicima, osim onih informacija koje su poslovna tajna.

Poslovna tajna je podatak koji je kao poslovna tajna određen zakonom, drugim propisom ili općim aktom, a koji predstavlja proizvodnu tajnu, rezultate

istraživačkog ili konstrukcijskog rada te drugi podatak zbog čijeg bi priopćavanja neovlaštenoj osobi mogle nastupiti štetne posljedice za njezine gospodarske interese.

Dostavljene informacije vjerovnici moraju, ako već nisu javno dostupne, tretirati kao strogo povjerljive.

Ako su vjerovnici isključivo banke, tada dužnik ima pravo zahtijevati jamstvo da će se vjerovnici prema dostavlje

nim informacijama odnositi kao prema povjerljivom materijalu. Ako se među vjerovnicima uz banke nalaze i drugi vjerovnici, oni se moraju pobrinuti da osiguraju potpunu povjerljivost informacija.

Svaki vjerovnik će informacije vezane za svoju tražbinu i restrukturiranje duga dužnika tretirati kao strogo povjerljive.

Svi vjerovnici moraju se obvezati da će informacije dobivene od dužnika koristiti samo i isključivo za restrukturiranje duga dužnika i ne za bilo koju drugu svrhu, a osobito ne za svjesno ili nesvjesno trgovanje istima. Vjerovnici ne smiju iskorištavati povjerljive informacije i moraju posvetiti posebnu pažnju osjetljivosti javne objave informacija dužnika čijim se vrijednosnim papirima i ostalim financijskim instrumentima trguje na uređenom tržištu.

Tijekom postupka restrukturiranja dužnik i svi vjerovnici će se u cijelosti suzdržati od bilo kakve komunikacije s medijima, kao i davanja informacija neovlaštenima osobama. Zainteresiranim osobama (radnicima, kupcima i dobavljačima) biti će dostupne samo informacije potrebne za redovno poslovanje.

Dužnik ili neki od vjerovnika koji korištenjem dobivenih informacija prouzroči štetu nekome od sudionika u

postupku odgovara za nastalu štetu sukladno zakonskim propisima.

3.6. Pravo na prvenstveno namirenje novih sredstava

Tijekom moratorija ili restrukturiranja duga dužniku će najčešće biti potrebna dodatna financijska sredstva. Dužnik mora obavijestiti svoje vjerovnike o namjeri i načinu pribavljanja novih financijskih sredstava (na primjer prodajom dijela imovine, izradom programa i projekata na temelju kojih može osigurati sredstva iz fondova Europske unije, korištenjem potpora, ugovaranjem zajma, kredita).

Tijekom razdoblja moratorija ili u skladu s prijedlozima u okviru postupka restrukturiranja, dužniku mogu biti osigurana dodatna financijska sredstva od strane postojećih ili novih vjerovnika. Pitanje tretmana novih financijskih sredstava jedno je od najvažnijih u izvansudskom restrukturiranju duga.

Ako je davatelj financijskih sredstava novi vjerovnik, on treba imati mogućnost zatražiti osiguranje svoje tražbine. Ako je davatelj financijskih sredstava netko od postojećih vjerovnika, on treba imati mogućnost zaštititi svoj interes na način da za novu tražbinu ima pravo prvenstvenog namirenja. Na taj način ohrabrilo bi se vjerovnike na pružanje potpore dužniku. Vjerovnici koji su omogućili nova financijska sredstva dužniku trebali bi biti uključeni u plan restrukturiranja duga i imati mogućnost prava prvenstvenog namirenja.

S obzirom na to da izvansudski postupak restrukturiranja duga nije obvezan te da se ova načela mogu primijeniti samo uz suglasnost svih sudionika, primjena ovoga načela preporučuje se i nakon sklapanja sporazuma.

3.7. Plan restrukturiranja duga

Kako bi se riješili dužnikovi financijski problemi, potrebno je pripremiti plan restrukturiranja duga. Plan restrukturiranja duga temelji se na poslovnom planu i sadrži podatke o koracima koje bi pojedini sudionik trebao poduzeti. Plan restrukturiranja duga mora se temeljiti na razumnim i ostvarivim procjenama koje ukazuju na sposobnost dužnika da će nastavljanjem poslovanja, nakon sklapanja sporazuma o restrukturiranju duga, izaći iz financijskih poteškoća i nastaviti poslovanje. S planom restrukturiranja duga moraju se suglasiti svi vjerovnici koji mogu i sudjelovati u njegovoj izradi.

Plan restrukturiranja duga može sadržavati:

1. mjesečna, kvartalna, godišnja financijska izvješća, procjenu novčanog tijeka
2. izvor kapitala, načine financiranja mogućih poboljšanja učinkovitosti poslovanja
3. način i rokove ispunjenja postojećih obveza
4. raspolaganje imovinom
5. otpust cijelog ili dijela duga
6. zasnivanje novog založnog prava ili odricanje od postojećeg
7. davanje dodatnih sredstava osiguranja od strane dužnika ili trećih osoba (na primjer davanje jamstva ili garancije)
8. sklapanje ugovora o kreditu ili zajmu
9. kako će predložene izmjene (na primjer odgoda namirenja, otpust dijela duga) utjecati na prava vjerovnika

10. najznačajnije promjene u budućem poslovanju dužnika

11. druge mjere značajne za provedbu plana restrukturiranja duga.

Gotovo je nemoguće stvoriti standardni model za izvansudsko restrukturiranje duga, jer se ono temelji na slobodnoj volji sudionika. Svrha moratorija je dužniku pružiti priliku da pripremi plan restrukturiranja duga. Plan restrukturiranja duga trebao bi pokazati da će poduzetnik nakon restrukturiranja stjecati dobit te odrediti opseg tražbine koju će dužnik biti u mogućnosti namiriti svakom pojedinom vjerovniku.

Nakon što se svi sudionici suglase s planom restrukturiranja duga sklapa se sporazum o restrukturiranju duga.

3.8. Podrška vjerovnika poslovnim oporavku

Prilikom izrade plana restrukturiranja duga moraju se uzeti u obzir prava svih vjerovnika i iznos dospjelih neispunjenih obveza na dan početka moratorija.

U razdoblju između prvog dana moratorija i dana sklapanja sporazuma o restrukturiranju duga dužnik i svi vjerovnici moraju se obvezati da se njihov odnos neće mijenjati. Bilo bi neprihvatljivo da na primjer tražbine vjerovnika koji su pristali na odgodu namirenja ostanu nenamirene, a tražbine založnih vjerovnika namirene u cijelosti.

Moguće je da će vjerovnici sklapanjem sporazuma o restrukturiranju duga prihvatiti namirenje tražbina određenih vjerovnika neophodnih za nastavak poslovanja dužnika. Na taj način omogućit će se dužniku da iz poslovanja ispuni dospjele obveze te izbjegne pokretanje stečajnog postupka.

4. Zaključak

Ove Smjernice namijenjene su poduzetnicima čiji su financijski problemi još uvijek rješivi izvan suda. One nisu obvezujući dokument, nego prijedlog mogućeg rješenja problema. Financijske poteškoće nisu posebnost s kojom se suočavaju isključivo poduzetnici u Republici Hrvatskoj, nego predstavljaju životnu činjenicu u svijetu dinamičnog i modernog gospodarstva s kojom se susreću poduzetnici u cijelom svijetu.

Cilj je Smjernica doprinijeti razvoju restrukturiranja duga izvansudskim sporazumom, potaknuti dužnika da se pravovremeno obrati svojim vjerovnicima i nastoji s njima sklopiti sporazum, u trenutku kada se rast njegova poslovanja usporava, a ne onda kada više nije u mogućnosti ispuniti dospjele obveze. Upravo zbog toga Vlada Republike Hrvatske odlučila je donijeti Smjernice kako bi poduzetnike kojima prijete financijske poteškoće potaknula na pravovremenu reakciju.